

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПРИКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Циклова комісія професійно-практичної підготовки
спеціальності «Дошкільна освіта»

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ЛОГОПЕДИЧНІ ПРАКТИКУМИ
освітньо-професійний ступінь «Фаховий молодший бакалавр»**

Освітньо-професійна програма «Дошкільна освіта»
Спеціальність 012 Дошкільна освіта
Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
Освітня кваліфікація : Фаховий молодший бакалавр дошкільної освіти
Професійна кваліфікація: Вихователь закладу дошкільної освіти

Затверджено на засіданні циклової комісії .....
Протокол № 1 від 31 серпня 2023 р.

Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	«Логопедичні практикуми»
Викладач (-і)	Трохимчук Марія Олегівна
Контактний телефон викладача	+380501807923
Е-mail викладача	mariia.trokhymchuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	4 кредити ECTS, 120 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Згідно розкладу
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><i>Предметом вивчення навчальної дисципліни є:</i> концептуальні засади, нормативно-правова база та особливості організації роботи з дітьми з відхиленнями у розвитку, що мають порушення мовлення; ознайомлення з теоретико-практичними засадами виховання різновікових категорій дітей з вадами мовлення в умовах дошкільного закладу освіти, формування цілісного уявлення про корекційну роботу з дітьми, які мають мовленнєві вади.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><i>Метою вивчення навчальної дисципліни є:</i> формування здатності до розуміння теоретичних та методичних основ організації корекційно-розвивальної роботи в закладах освіти для дітей з вадами мовлення; практичних умінь і навичок використання методів і засобів виховання даної категорії дітей. Ознайомити з організацією спільної роботи вчителя - логопеда і вихователя дошкільного закладу для дітей з вадами мовлення, навчити формам індивідуальних і фронтальних занять з дошкільниками.</p> <p>Зазначений курс спрямований на розвиток практичних навичок використання методів та прийомів логопедичної роботи в умовах дошкільних навчальних закладів; до пошуково-дослідницької діяльності з метою організувати ефективну корекційно-розвивальну роботу з логопатами різного віку та консультативну роботу з батьками дітей-логопатів.</p> <p><i>Основними цілями вивчення дисципліни є:</i> забезпечити високий рівень професійної підготовки до роботи з дітьми дошкільного віку, здатних творчо вирішувати завдання навчання, виховання та корекції мовлення дітей-логопатів. Завдання курсу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Методичні: сформулювати у студентів понятійно- категоріальний апарат логопедії. - Пізнавальні: познайомити з етіологією порушень мовлення; з методами та прийомами логопедичного втручання. - Практичні: вміти класифікувати мовленнєві порушення; проводити диференціацію мовленнєвих порушень. 	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p>ІК. Здатність розв'язувати типові спеціалізовані задачі в галузі професійної діяльності, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою (усно і письмово)</p> <p>ЗК-5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p> <p>ФК-7. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста; інтерес і повага до державних символів України, національних традицій, свят, обрядів).</p> <p>ФК-11. Здатність до фізичного розвитку дітей раннього і дошкільного віку, корекції і зміцнення їхнього здоров'я засобами фізичних вправ і рухової активності.</p>	

ФК-17. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

ФК-18. Вміння складати Індивідуальну програму розвитку та необхідні для навчання дітей з особливими освітніми потребами документи, бути знайомими з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосованням.

ФК-19. Здатність до індивідуального і диференційованого розвитку дітей раннього і дошкільного віку з особливими освітніми потребами відповідно до їх можливостей.

ПРН-02. Вміти інтегрувати і застосовувати сучасні освітні технології та новітні досягнення педагогічного досвіду в контексті обраної додаткової кваліфікації;

ПНР-05. Знати та розуміти природу і вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку в нормі, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими потребами.

ПНР-09. Впроваджувати у практику сучасні освітні технології.

ПРН-12. Моделювати та організовувати, в межах обраної додаткової кваліфікації, освітній процес відповідно до вимог роботи вихователя логопедичних груп (здатність оцінити структуру мовленнєвого порушення, потенціал дитини).

ПРН-13. Уміти усно та письмово спілкуватися державною мовою.

ПРН-19. Формувати здатність відповідально ставитись до виконуваної роботи, самостійно приймати рішення, досягати поставленої мети з дотриманням вимог професійної етики.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	36
семінарські, практичні заняття	36
самостійна робота	48

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна / вибіркова
8	012 Дошкільна освіта	4	вибіркова

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість годин		
	лекції	практичні заняття	сам. роб
Тема1. Спеціальні навчальні заклади. Порядок комплектування дошкільних навчальних закладів (груп) компенсуючого типу.	2		4
Тема2. Організація роботи ІРЦ Комплектування логопедичних груп. Принципи відбору дітей у спеціальні заклади.	2		4
Тема3. Корекційно-розвивальна робота в логопедичній групі ЗДО. Змістові аспекти. Порядок комплектування логопедичних груп.	2		4
Тема4. Організація роботи педагогів ЗДО компенсуючого типу. Розподіл роботи між учасниками корекційно розвивального процесу.	2		4

Тема 5. Створення спеціальних умов навчання дітей–логопатів у ЗДО компенсуючого типу. Організація корекційно розвиваючих занять у групі.	2		4
Тема 6. Специфіка роботи вихователя логопедичної групи. Корекційні завдання вихователя логопедичної групи. Посадові обов'язки вихователя компенсуючої групи.	2		4
Тема 7. Загальні змістові аспекти планування корекційно-розвивальної роботи. Складання індивідуальних програм корекційної роботи.	2		4
Тема 8. Співпраця логопеда та вихователя. Заходи з корекційно-розвиваючої роботи.	2		4
Тема 9. Організація роботи логопеда з вузькими спеціалістами ЗДО. Співпраця з психологом, музичним керівником, інструктором фізкультури.	2		4
Тема 10. Організація роботи з батьками. Форми роботи. Батьківські збори. Круглі столи та інформаційні стенди. Відкриті фронтальні (підгрупові) заняття.	2		4
Тема 11. Особливості організації ігрової діяльності в логопедичній групі. Роль ігор. Вимоги до організації гри.	2		4
Тема 12. Класифікація корекційно розвивальних ігор. Ігри за правилами та творчі ігри. Види роботи.	2		4
Тема 13. Створення предметно-розвивального середовища ДНЗ компенсуючого типу. Предметно-розвивальне середовище, як складова ЗДО. Вимоги, до обладнання ЗДО компенсуючого типу.	2		
Тема 14. Особливості використання наочності в логопедичній групі. Види наочності.	2		
Тема 15. Іграшки у спеціальному ЗДО компенсуючого типу. Види іграшок та їх використання під час ігор-занять. Вимоги під час використання іграшок.	2		
Тема 16. Симптоматика ЗНМ. Механізми мовленнєвої діяльності в нормі та патології. Специфічні відхилення в формуванні всіх компонентів мовленнєвої системи при ЗНМ.	2		
Тема 17. Організація та зміст корекційно-педагогічної роботи з дітьми дошкільного віку з ЗНМ. Особливості психолого-логопедичного обстеження дітей. Психолого-педагогічна характеристика дітей із ЗНМ.	2		

Тема 18 Характеристика загального і мовленнєвого розвитку дітей з дизартрією. Психолого-педагогічна характеристика дітей з дизартрією і анатрією.	2		
Тема 19. Традиційна класифікація мовленнєвих порушень. Їх ознаки. Причини мовленнєвих порушень.	2		
Тема20. Дислалія. Поняття дислалії. Класифікація. Механічна та функціональна дислалія. Форми дис-лалії.	2		
Тема21. Система корекційної роботи по подоланню дислалії. Обстеження звуковимови. Використання різних методів роботи у роботі з дітьми-логопатами.	2		
Тема 22. Етапи логопедичного впливу. Принципи, зміст та методи логопедичної роботи, спрямованої на виховання правильної вимови звуків. Характеристика основних етапів роботи над звуком	2		
Тема 23. Обстеження мовлення дитини з дислалією. Мета, зміст та методика обстеження дитини з дислалією. Диференціальна діагностика: відмежування дислалії від вікових особливостей мовлення	2		
Тема 24. Методика подолання недоліків вимови свистячих звуків. Артикуляційно-акустична характеристика свистячих звуків. Види недоліків вимови свистячих звуків	2		
Тема 25. Методика подолання недоліків вимови шиплячих звуків. Артикуляційно-акустична характеристика шиплячих звуків. Види недоліків вимови шиплячих звуків	2		
Тема 26. Методика подолання недоліків вимови сонорних. Артикуляційно-акустична характеристика сонорних звуків. Механізм утворення сонорних звуків. Види недоліків вимови сонорних звуків	2		
Тема 27. Фонетико-фонематичний недорозвиток мовлення. Вплив порушення фонематичного слуху на розвиток усного мовлення. Організація роботи в групах для дітей із ФФНМ.	2		
Тема 28. Методика обстеження фонематичних процесів. Система корекційної роботи по подоланню ФФНМ. Логокорекційна робота при фонетико-фонетичному недорозвитку.	2		
Тема 29. Поняття про ЗНМ. Проблема мовленнєвого недорозвинення. Сучасні класифікації мовленнєвих порушень	2		

Тема 30. Рівні недорозвинення мовлення (за Р.Є. Левіною). Характеристика ЗНМ I рівня. Характеристика ЗНМ II рівня. Характеристика ЗНМ III рівня.		2	
Тема 31. Створення предметно-розвивального середовища. Особливості використання наочності у роботі з молодшими дошкільниками із ЗНМ.		2	
Тема 32. Загальна характеристика алалії, причини та механізми. Визначення алалії. Причини, механізми алалії.		2	
Тема 33. Діагностичне обстеження дітей з моторною алалією. Принципи, прийоми, зміст обстеження. Специфіка обстеження дітей, що не володіють і не користуються мовленням. Відмежування моторної алалії від інших мовленнєвих вад		2	
Тема 34. Загальна характеристика сенсорної алалії. Структура дефекту при сенсорній алалії. Дані про стан фізіологічного слуху у дітей із сенсорною алалією.		2	
Тема 35. Обстеження дітей з дизартрією: зміст, методи і прийоми обстеження. Роль і значення фізіологічного, нейропсихологічного, неврологічного, психолого-педагогічного та інших видів обстеження.		2	
Тема 36. Порушення темпу і ритму мовлення. Визначення понять «темп мовлення», «ритм мовлення», різновидності темпу і ритму мовлення та їх значення для розвитку мовленнєвої діяльності.		2	

7. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Вид контролю – екзамен. Максимальна кількість балів – 100. Практичні заняття – 25 балів, Контрольна робота – 15 балів; Самостійна робота / індивідуальне/творче завдання – 10 балів. Екзамен – 50 балів.
Вимоги до письмової роботи	Контрольна робота – 15 балів. Самостійна домашня робота – 10 балів.
Семінарські /практичні заняття	Максимальна оцінка – 25 балів.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік. Форма здачі – комбінована (усна, письмова).

7. Політика навчальної дисципліни

1. *Письмові роботи* виконуються відповідно до тематики лекцій, зазначених у силабусі.
2. *Академічна доброчесність*. Викладання навчальної дисципліни та взаємодія із здобувачем освіти ґрунтуються на основі положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів освіти та педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.
3. *Відвідування занять*. Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.).
Порядок та організація контролю знань здобувачів фахової передвищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу у Відокремленому структурному підрозділі «Івано-Франківський фаховий коледж Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника», введеного в дію наказом ректора від _____ 2023 р № ____.
[https://ifk.pnu.edu.ua/polozhennia/_____pdf](https://ifk.pnu.edu.ua/polozhennia/)
4. *Неформальна освіта*. Результати неформальної освіти зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

Основна:

1. Логопедія. Підручник. За ред. М.К.Шеремет. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2010. – 376 с.: іл.
2. Логопедія. Підручник, друге видання. / За ред. М.К. Шеремет. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2010. – 672 с.
3. 34.Хрестоматія з логопедії. Навчальний посібник/ Шеремет М.К., Мартиненко І.В. – К.: КНТ, 2006. – 360 с.
4. 35.Хрестоматія по логопедии Ч. 2./ Под ред. Волковой Л.С., Селивёрстова В.И. – м.: Гуманист, 1997. – 656 с.
5. 36.Хрестоматія по логопедии Ч. 1/ Под ред. Волковой Л.С., Селивёрстова В.И. – м.: Гуманист, 1997. – 560 с.
6. Рібцун Ю. В. Програми з корекційно-розвиткової роботи «Корекція розвитку»
7. Малярчук А.Я.Дидактичний матеріал для виправлення мовленнєвих недоліків:Навч. посібник для вчителів- логопедів і вихователів дитячтх садків 1 частина 3
8. Малярчук А.Я.Дидактичний матеріал для виправлення мовленнєвих недоліків:Навч. посібник для вчителів- логопедів і вихователів дитячих садків 2 га частина.

9. Логопедія у дитячому садку. В. Семизорова. – К.:Шк. Світ, 2007.- 128с/
10. Максименко С. Готовність дитини до школи. Главник- К,2004.- 112с.
11. Нечай – Горбачук Л.Д. Навчання грамоті . навчальний посібник.- Слов’янськ: 1997.- 64с.
12. Довідник вчителя логопеда /Авт. Лупінович С.М.-Тернопіль:Мандрівець, 2008.-112с.
13. Дем’яненко О.Є.Фонетична робота з дітьми старшого дошкільного і молодшого шкільного віку в умовах багатомовності.-Запоріжжя: ТОВ «ЛІПС» лтд,2005.-92с.
14. Гайван Т.Я.Логопедична з дітьми (Комплекс матеріалів для логопедичних занять) –Х Веста: Видавництво «2008».-184с.

Основні нормативно-правові документи:

Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. URL: <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату>

Допоміжна:

15. Азовська Н.В. Організація корекційно-відновлювальної роботи з дітьми дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення/ Н.В. Азовська.- Херсон,009.
16. Базовий компонент дошкільної освіти.-2021.
17. Боровик І.Г. Дихаємо правильно – легко розмовляємо/ І.Г. Боровик.- Харків: Ранок, 2012. – (Бібліотека логопеда-практика).
18. Вовненко О.М. Календарно-тематичне планування з розділу «Розвиток мовлення» для дітей дошкільного віку, що мають особливі освітні потреби: методичний посібник/ О.М. Вовненко.- Полтава, 2020.
19. Марченко І.С. Спеціальна методика розвитку мовлення. (логопедична робота з корекції порушень мовлення у дошкільників)/ І.С. Марченко.- К.:Видавничий дім «Слово», 2017.
20. Мельник Л. Графомоторні та кінезіологічні вправи за лексичними темами. (Чорнобілий альбом).
21. Освітня програма «Впевнений старт» для дітей старшого дошкільного віку/ [Н.В.Гавриш, Т.В. Панасюк, Т.О. Піроженко, О.С.Рогозянський, О.Ю.Хартман, А.С. Шевчук]; за заг. Наук.ред. Т.О.Піроженко.-К.: Українська академія дитинства, 2017.
22. Рожнів В.М. Матеріали до логопедичних занят/ В.М.Рожнів.-Харків: Ранок,2018
23. Трофименко Л.І. Корекційне навчання з розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку із ЗНМ: програмно-методичний комплекс/Л.І. Трофименко.-К.:,2012

Інформаційні ресурси:

<http://journal.osnova.com.ua/article/57471>-Використання _біоенергопластики_ в_ системі_ логокорекційної_ роботи

<http://journal.osnova.com.ua/article/43429>- Особливості _мовленнєвого_ розвитку_ дітей_ дошкільного_ віку_ з_ поруш

<http://journal.osnova.com.ua/article/34102>- ФОРМУВАННЯ _МОВЛЕННЄВОЇ_ КОМПЕТЕНТНОСТІ_ ДІТЕЙ_ з_ РИНОЛАЛІСЮ

<http://journal.osnova.com.ua/article/57916>- Одяг_Формування_лексико-граматичних_категорій_у_старшій_групі_для_д

<http://journal.osnova.com.ua/article/55665>- Лісова_школа._Звук_[ш]._Заняття_для_дітей_з_ФФНМ_старшої_групи

<http://journal.osnova.com.ua/article/41606>- Розвиток_дрібної_моторики_в_дітей_із_мовленнєвими_порушеннями_за

Викладач

Марія Трохимчук